

MEGEMLEKEZÉS

IN MEMORIAM PETRÓ EDE (1941–2012)

1941. október 30-án született Budapesten. Édesapját három éves korában veszítette el, aki 1944-ben Erdélyben halt meg. 14 éves koráig Pestlőrincen élt édesanyjával, nagymamájával, keresztszüleivel és unokaöccsével.

Tatán, a Jávorka Ádám Mezőgazdasági Technikumban érettségizett 1959-ben, majd Gödöllőn, a mai Szent István Egyetemen 1964-ben mezőgazdasági mérnöki, 1967-ben pedig növényvédelmi szakmérnöki (ma növényorvosi) diplomát szerzett.

Égész életét a természet szeretete és védelme hatotta át, melyet már kisiskolás korában Gönyei Sándor néprajzkutató, biológus szeretettet meg vele. A középiskolában a puhatestű állatok (Mollusca) és azok magyarországi képviselői, kagylók, csigák kötötték le a figyelmét. Alapító tagja volt a Magyar Malakológiai Társaságnak, élete végéig aktívan részt vett e tudományos kör tevékenységében. Első munkáit, melyek a balatoni kagylók (*Unio tumidus solidus* zel. és *Unio pictorum balatonicus* küst.) meghatározásával kapcsolatosak, még egyetemista korában (1963) publikálta. A gödöllői dombvidék mollusca faunájának 4 évi kutatási eredménye 1964-ben az *Állattani Közleményekben* jelent meg.

Ő észlelte elsőnek 1980-ban az amuri kagylók (*Anodonta woodiana*) magyarországi megjelenését a körösi holtágakban. Utolsó jelentős munkája egy új faj, a *Hauffenia kissdalmiae* nevű apró csiga leírása Erős Zoltánnal közösen.

Pályafutását a bugaci termelőszövetkezetben kezdte, innen került fel Budapestre, több mint 35 évig, nyugdíjazásáig dolgozott a Mezőgazdasági Minisztérium Növényvédelmi Központjában (MÉM NAK), ahol elsősorban a repülőgépes növényvédelem alkalmazástechnikai

szakértője volt. Az itteni munkája gyakorlati feladatokat is jelentett: védekezéstechnikai kérdések tisztázása, mind a földi, mind a légi alkalmazástechnikát illetően.

Meggyőződése volt, hogy a környezetkímélő növényvédelmi technológia alapja a növényvédő szerek kijuttatás technikája. A kezelés időpontjának meghatározása mellett elengedhetetlen a megfelelő permetező berendezések és kijuttatási paraméterek kiválasztása úgy, hogy a kellő permetlé fedettség biztosítása mellett a lehető legkisebb legyen az elsodródás veszélye.

Meghatározó személyisége volt a Szovjetunióból importált merevszárnyú repülőgépek permetező egységei korszerűsítésének. Az ő szórásképvizsgálatai lapján kerültek kiválasztásra a legmegfelelőbb Teejet szórófejek. Ez kemény terepmunkával járt, bizony sok esetben az akkori (70-es évek második fele) helyszíni körülmények csak egy kerti csap melletti mosdást tettek esténként lehetővé.

A Szász Árpáddal közösen írt, nagy érdeklődést kiváltó könyvben a környezetvédelem és a mezőgazdasági repülés alapvető összefüggéseit ismertette. Vizsgálta a sárkányrepülők növényvédelmi célú felhasználásának lehetőségét is. Ismereteit, tapasztalatait a közegészségügyi célú permetezéseknél, így a csípőszúnyogok elleni környezetbarát védekezés során is hasznosították.

Az alkalmazástechnika szemszögéből vizsgálta a különböző kártevők és kórokozók, köz-

tük a kalászfuzárium elleni védekezés, a rovarölő szerek öntözővízzel együtt való kijuttatásának lehetőségét. A szántóföldi kultúrák mellett a kertészeti növények, gyümölcsültetvények permetezéstechnikai sajátosságait is behatóan vizsgálta.

A növényházak kártevői elleni védelem, különösen az ezekben alkalmazható biológiai védekezési módszerek kidolgozásában, e lehetőségek publikálásában, az eredmények könyvekben, cikkekben történő közreadásában is tevékenyen részt vett.

Meghatározóak az új, invázió kártevőkre vonatkozó vizsgálatai. Foglalkozott többek között a kukoricabogár (*Diabrotica virgifera*) problematikájával, annak a belgrádi repülőter környezetében 1992-ben észlelt megtelepedése, majd

házánkban történő megjelenését és rohamos elterjedését követően.

Természetesen az ő feladata volt két behurcolt csigafaj azonosítása és a kártevő csupaszcsigák elleni védekezés kérdésének megoldása is.

Nem törekedett látványos, tudós karrierre, szerény emberként a pontos tudás, a hiteles ismeretek érdekelték. Irodája mindig nyitva állt az érdeklődők előtt, önzetlenül támogatta a fiatal szakembereket, tudását és gyakorlati tapasztalatait szívesen megosztotta kollégáival. Szakmai megnyilatkozásaiból azonnal kitűnt lényeglátása, kiváló szakmai felkészültsége. Szakmaszeretete, elhivatottsága, közvetlensége és fanyar humora sokunkat tette őszinte tisztelőjévé.

Tarjányi József

VÁLTOZHATNAK A FA CSOMAGOLÓANYAGOK KEZELÉSÉNEK ELŐÍRÁSAI

A Vidékfejlesztési Minisztérium együttműködést kér a faipari cégektől a fa csomagolóanyagok kezeléséről szóló uniós hatástanulmány elkészítéséhez. Az EU megbízásából a Food Chain Evaluation Consortium (FCEC) – Élelmiszerlánc Értékelő Konzorcium végzi a felmérést, s magyar cégeket is felkeres adatokért. A nemzetközi áruforgalomban nagy mennyiségben használnak fa csomagolóanyagokat, amelyek növényi károsítókat terjeszhetnek. A megelőzés érdekében új növényegészségügyi előírásokat készít elő az EU.

A feldolgozatlan nyersfából készült csomagolóanyagok növénybetegségeket és károsítókat hurcolhatnak be és terjeszhetnek el. A túlevelű és nem túlevelű nyersfa alapanyagú raklap, alátétfa, rekesz, csomagoló láda, doboz, keret, alátétgerenda, vagy a törékeny tárgyakat védő faforgács láthatatlan mikroorganizmusokat és kártevőket vihetnek magukkal. Portugáliába is így hurcolhatták be a fenyőfát megtámadó fonálférget, amely miatt erdőségeket kellett kivágni. A fertőzés továbbterjedését mégsem sikerült megakadályozni, már a szomszédos Spanyolországban is felbukkant a kártevő, s Madeira szigetén is azonosították. Az almafák tűzelhalásos megbetegedését okozó baktérium is minden bizonnyal így került Európába.

A fa csomagolóanyagokat kétféle módon fertőtleníthetik: hőkezeléssel vagy metilbromidos gázosítással. Magyarországon és az európai uniós országokban azonban tilos az utóbbi eljárás, csak hőkezelés alkalmazható. (A nyersfa belsejét legalább 56 Celsius fokig hevítik, s e magas hőmérsékleten tartják legalább 30 percig.)

Az idén hatvanéves Nemzetközi Növényvédelmi Egyezmény (International Plant Protection Convention – IPPC) 2002-ben fogadta el a fa csomagolóanyagok kezelésére vonatkozó ISPM 15 szabványt, amelyet a világ egyre több országában az import alapfeltételként írnak elő. Az Európai Unió belső áruforgalmában a facsomagolás szabvány szerinti kezelése egyelőre nem kötelező, kivéve Portugáliát, ahonnan csak a fertőtlenítést igazoló jelöléssel ellátott fa csomagolóanyag kerülhet az országból. Az Európai Unió növényegészségügyi megfontolásokból az előírások szigorítását tervezi, amely alapvetően megváltoztathatja az unión belüli kereskedelmi szállítási szabályait.

Forrás: MgSZH honlapja